

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i

IDROTTSVETENSKAP

Sport Science

Studieplanen är utfärdad den 3 februari 2012 (CF 62-69/2012).¹ Den har senast ändrats den 31 januari 2019 (ORU 2019/00258).²

Med stöd av 6 kap. 26 § högskoleförordningen (1993:100, HF) föreskriver Örebro universitet följande.

1 Ämnesbeskrivning

Idrottsvetenskap är till sin karaktär ett tvärvetenskapligt ämne och definieras som studiet av fysisk aktivitet genomförd med målet att främja fysisk och psykisk hälsa, rekreation, tävlingsprestation och estetisk upplevelse.

Forskarutbildningsämnet idrottsvetenskap vid Örebro universitet fokuserar dels idrottsfysiologisk forskning om den friska och den sjuka kroppens anpassning till såväl inaktivitet som akut och långvarigt fysiskt arbete vid olika typer av träning och fysisk aktivitet, dels samhälls- och utbildningsvetenskapliga aspekter av idrott inkluderandes idrottsdidaktiska, idrottspsykologiska samt idrottshistoriska frågeställningar och metoder. Undersökningsobjekt för studier i forskarutbildningsämnet kan vara skolämnet idrott och hälsa, föreningsidrott, motions- och rekreationsidrott, lek, friluftsliv, fysisk prestationsförmåga, samt fysisk träning som åtgärd i prevention, behandling och rehabilitering av sjukdomstillstånd.

2 Examensmål

Examensmålen framgår av [bilaga 1](#) till denna studieplan. De olika utbildningsmomenten ska tillsammans ge doktoranden förutsättningar att uppfylla samtliga examensmål. Närmare hänvisningar till målen ges i examenskraven i avsnitt 5 och 6.

3 Antagning till utbildningen - behörighet och urval m.m.

Bestämmelser om behörighet och urval finns i [bilaga 2](#) till denna studieplan. Om antagning i övrigt, se universitetets antagningsordning.

¹ Fakultetsnämnden för medicin och hälsa

² En konsekvensändring i den allmänna studieplanen har införts i enlighet med ett gemensamt fakultetsnämndsbeslut fattat den 12 september 2019 (ORU 2019/04114) av Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap, Fakultetsnämnden för medicin och hälsa samt Fakultetsnämnden för ekonomi, natur- och teknikvetenskap.

4 Allmänt om utbildningens upplägning³

Det finns två utbildningar på forskarnivå – en som avslutas med doktorexamen (240 högskolepoäng, motsvarande fyra års utbildning på heltid) och en som avslutas med licentiatexamen (120 högskolepoäng, motsvarande två års utbildning på heltid).

Utbildningen består huvudsakligen av kurser och av arbete med avhandling respektive uppsats, vilka examineras genom prov respektive disputation. Den studerande förutsätts delta aktivt i seminarier och andra stödjande moment under hela studietiden. Den studerande rekommenderas vidare att ta tillvara de tillfällen som erbjuds att bevista gästföreläsningar m.m. inom universitetet samt att delta i och medverka vid nationella och internationella konferenser.

För varje doktorand utses minst två handledare, som ska ge stöd åt doktoranden under utbildningen.⁴ En av dem utses till huvudhandledare. Studiernas närmare upplägning bestäms i en individuell studieplan.

Utöver kraven i den allmänna studieplanen kan doktoranden ha särskilda krav för sin utbildning, exempelvis kurser som är obligatoriska inom ramen för en forskarskola, vilka ska framgå av den individuella studieplanen. Fördelningen mellan kurser/prov och avhandling/upsats ska likväl vara i enlighet med utbildningens upplägning.

Poängöversikt

Översikt över utbildningens upplägning och examenskraven		Kurser/prov, högskolepoäng		Avhandling respektive uppsats, högskolepoäng	Summa högskolepoäng
		Obligatoriska	Valbara		
Doktorexamen	Studerande med fysiologisk inriktning	15	22,5	202,5	240
	Studerande med samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktn.	15	45	180	240
Licentiatexamen	Studerande med fysiologisk inriktning	15	7,5	97,5	120
	Studerande med samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktn.	15	15	90	120

³ 6 kap. 4, 5, 28 och 29 §§ HF samt lokala riktlinjer för upplägningen av utbildningen på forskarnivå

⁴ För doktorander som har börjat sin utbildning före den 1 juli 2007 gäller inte högskoleförordningens krav om minst två handledare, utan den äldre bestämmelsen om minst en handledare (p 18 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053).

5 Examenskrav för doktorsexamen, 240 hp

För doktorsexamen fordras att doktoranden

- dels har blivit godkänd vid prov⁵ om 37,5 respektive 60 högskolepoäng, beroende på inriktning, som ingår i kurskraven nedan,
- dels har fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) motsvarande 180 respektive 202,5 högskolepoäng, beroende på inriktning, godkänd. Avhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation.⁶

5.1 Fysiologisk inriktning - doktorsexamen

För doktorander med fysiologisk inriktning gäller följande examenskrav.

Obligatoriska kurser, sammanlagt 15 hp

Idrottsämnets traditioner och forskningsområden, 7,5 hp

Kurs och prov ska avse

- den del av mål D1 som behandlar ett brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet, bilaga 1
- den del av mål D2 som behandlar förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet, bilaga 1
- den del av mål D9 som behandlar forskningsetiska bedömningar, bilaga 1
- den del av mål D10 som behandlar vetenskapens möjligheter och begränsningar, bilaga 1

Idrottsvetenskap ämnesfördjupning, 7,5 hp

Kurs och prov ska avse

- den del av mål D1 som behandlar djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, bilaga 1
- den del av mål D2 behandlar vetenskaplig metodik i det specifika forskningsområdet, bilaga 1
- mål D3, bilaga 1
- den del av mål D4 som behandlar att identifiera och formulera frågeställningar, bilaga 1
- den del av mål D6 som behandlar förmåga att i nationella och internationella sammanhang muntligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat, bilaga 1
- mål D7, bilaga 1
- den del av mål D9 som behandlar forskningsetiska bedömningar, bilaga 1
- den del av mål D10 som behandlar vetenskapens möjligheter och begränsningar, bilaga 1

Valbara kurser, sammanlagt 22,5 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Vetenskapsteori, forskningsmetodik och forskningsetik, 7,5 hp

Blockets kurser och prov ska avse mål D1, D2 den del av mål D9 som behandlar vetenskaplig redlighet samt att göra forskningsetiska bedömningar, samt den del av mål D10 som behandlar vetenskapens roll i samhället, bilaga 1.

Block II: Kurser med relevans för doktorandens avhandlingsprojekt, 15 hp

⁵ 6 kap. 32 § HF

⁶ 6 kap. 5 och 33 §§ HF

Blockets kurser och prov ska avse mål D1, D2 och D4, bilaga 1.

Doktorsavhandling och disputation, 202,5 hp

Vid disputationen ska bedömningen av doktorsavhandling och försvar avse samtliga mål för doktorsexamen.

5.2 Samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktning - doktorsexamen

För doktorander med samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktning gäller följande examenskrav.

För kurser och block nedan se mål och beskrivningar i avsnitt 5.1, om inget annat anges nedan.

Obligatoriska kurser, sammanlagt 15 hp

Idrottsämnets traditioner och forskningsområden, 7,5 hp

Idrottsvetenskap ämnesfördjupning, 7,5 hp

Valbara kurser, sammanlagt 45 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Vetenskapsteori, forskningsmetodik och forskningsetik, 15 hp

Block II: Kurser med relevans för doktorandens avhandlingsprojekt, 30 hp

Doktorsavhandling och disputation, 180 hp

Vid disputationen ska bedömningen av doktorsavhandling och försvar avse samtliga mål för doktorsexamen.

6 Examenskrav för licentiatexamen, 120 hp

Licentiatexamen är slutexamen för den som är antagen till licentiatutbildning. Även den som är antagen till utbildning för doktorsexamen har rätt att ta ut licentiatexamen, som etappexamen.⁷ Examenskraven i detta avsnitt gäller både slutexamen och etappexamen.

För licentiatexamen fordras att doktoranden

- dels har blivit godkänd vid de prov⁸ om 22,5, 30 respektive 45 högskolepoäng, beroende på inriktning, som ingår i kurskraven nedan,
- dels har fått en vetenskaplig uppsats godkänd som motsvarar 75, 90 respektive 97,5 högskolepoäng, beroende på inriktning.⁹

För kurser och block nedan som är gemensamma för licentiat – och doktorsexamen, se mål och beskrivningar i avsnitt 5.1¹⁰. För eventuella övriga kurser och block, se nedan.

⁷ Universitetets lokala examensföreskrifter

⁸ 6 kap. 32 § HF

⁹ 6 kap. 5 § HF

¹⁰ Eftersom licentiatexamen kan vara en etappexamen på vägen mot doktorsexamen bör licentiatkurserna liksom doktorandkurserna vara kopplade till målen för doktorsexamen, se vidare riktlinjer för allmänna studieplaner för utbildning på forskarnivå.

6.1 Fysiologisk inriktning - licentiatexamen

För doktorander med fysiologisk inriktning gäller följande examenskrav.

Obligatoriska kurser, sammanlagt 15 hp

Idrottsämnets traditioner och forskningsområden, 7,5 hp

Idrottsvetenskap ämnesfördjupning, 7,5 hp

Valbara kurser, sammanlagt 7,5 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Vetenskapsteori, forskningsmetodik och forskningsetik 7,5 hp

Vetenskaplig uppsats, 97,5 hp

Vid examination av uppsatsen ska bedömningen avse samtliga mål för licentiatexamen.

6.2 Samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktning - licentiatexamen

För doktorander med samhälls- och utbildningsvetenskaplig inriktning gäller följande examenskrav.

Obligatoriska kurser, sammanlagt 15 hp

Idrottsämnets traditioner och forskningsområden, 7,5 hp

Idrottsvetenskap ämnesfördjupning, 7,5 hp

Valbara kurser, sammanlagt 15 hp

Vilken/vilka kurser som en doktorand ska läsa bestäms utifrån doktorandens behov med hänsyn till målen. Valet av kurser planeras av den studerande i samråd med handledaren och bestäms i den individuella studieplanen.

Block I: Vetenskapsteori, forskningsmetodik och forskningsetik 7,5 hp

Block II: Kurser med relevans för doktorandens avhandlingsprojekt 7,5 hp

Vetenskaplig uppsats, 90 hp

Vid examination av uppsatsen ska bedömningen avse samtliga mål för licentiatexamen.

7 Ytterligare information

Ytterligare information om reglerna för utbildningen på forskarnivå finns på universitetets webbplats. Där finns bl.a. universitetets antagningsordning och annan information om nationella och lokala regler.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Den allmänna studieplanen träder i kraft den 1 april 2012.

En doktorand som före den 1 januari 2012 är antagen till utbildning i idrott, oavsett inriktning, ska som huvudregel slutföra sin utbildning enligt de examenskrav som gällde för doktoranden den 31 mars 2012 enligt det tidigare ämnets allmänna studieplan jämte övergångsbestämmelser. Prefekten får dock på doktorandens begäran och om det är lämpligt besluta att doktoranden i fortsättningen ska följa den nya allmänna studieplanen i idrottsvetenskap.

Den ändring som har beslutats den 12 juni 2012 träder i kraft genast. Den avser urvalsreglerna i bilaga 2 avsnitt 3 B första stycket första meningen och innebär att urvalet grundas bl.a. på en kortfattad intressebeskrivning.

Ändringen av den allmänna studieplanen den 30 januari 2014 träder i kraft den 1 mars 2014. Ändringen avser en revidering av den allmänna studieplanen enligt den nya mallen, varigenom bl.a. utbildningens olika moment tydligare knyts till de skilda examensmålen (främst avsnitt 5 och 6).

Doktorander antagna före den 12 juni 2012 slutför sin utbildning enligt äldre examenskrav. Om en doktorand begär det och det är lämpligt kan i den individuella studieplanen beslutas att doktoranden ska gå över till utbildning enligt de nya examenskraven.

Ändringen av den allmänna studieplanen den 31 januari 2019 träder i kraft den 1 mars 2019. Ändringen avser (i) en revidering av utbildningens uppläggning (främst avsnitt 5 och 6) (ii) en omformulering i den särskilda behörigheten (bilaga 2, avsnitt 2.2), samt redaktionella ändringar.

Redan antagna doktorander slutför sin utbildning enligt äldre examenskrav. Om en doktorand begär det och det är lämpligt kan i den individuella studieplanen beslutas att doktoranden ska gå över till utbildning enligt de nya examenskraven.

De ändringar som har beslutats av fakultetsnämnderna den 3, 4 och 12 september 2019 träder i kraft den 1 oktober 2019. Beslutet medför inga ändringar i sak.

Examensmål¹¹

Mål för DOKTORSEXAMEN	Mål för LICENTIATEXAMEN
För doktorsexamen ska doktoranden	För licentiatexamen ska doktoranden
<i>Kunskap och förståelse</i>	<i>Kunskap och förståelse</i>
D1 visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och	L1 visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
D2 visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.	L2 (för motsvarighet till D2 se L1 andra delen)
<i>Färdighet och förmåga</i>	<i>Färdighet och förmåga</i>
D3 visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,	L3 (direkt motsvarighet till D3 saknas)
D4 visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,	L4 visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
D5 med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,	L5 (direkt motsvarighet till D5 saknas, se dock L4 andra delen)
D6 visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,	L6 visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
D7 visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och	L7 (jfr L11)
D8 visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.	L8 visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.
<i>Värderingsförmåga och förhållningssätt</i>	<i>Värderingsförmåga och förhållningssätt</i>
D9 visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och	L9 visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
D10 visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.	L10 visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
	L11 visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling (jfr D7).

¹¹ Utdrag ur examensordningen, bilaga 2 högskoleförordningen (1993:100)

Antagning till utbildning på forskarnivå - behörighetskrav

1 Tillträdeskrav - högskoleförordningen

Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt reglerna i högskoleförordningen.¹²

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som universitetet kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.¹³

2 Behörighetskrav

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Universitetet får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.¹⁴

Övergångsregler

Även den som har en *utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning* som motsvarar behörighetskraven ovan ska vara behörig.¹⁵ Undantag från behörighetskraven får göras även i dessa fall, om det finns särskilda skäl.¹⁶

¹² 7 kap. 34 § HF

¹³ 7 kap. 35 § HF

¹⁴ 7 kap. 39 § HF

¹⁵ P 10 övergångsbestämmelserna till SFS 2006:1053

¹⁶ Tidigare övergångsbestämmelse P 11 till SFS 2006:1053 har upphört sedan utgången av juni 2015.

2.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för att bli antagen till utbildning på forskarnivå i ämnet har den som i sin högskoleutbildning har godkänt betyg på kurser om minst 90 högskolepoäng, inklusive självständigt arbete om minst 15 hp, i idrott eller i ett annat ämne av hög relevans för det aktuella vetenskapliga fältet. Särskild behörighet har också den som har examen från lärarutbildningen, inklusive ett självständigt arbete om minst 15 hp med ämnesdidaktisk inriktning i idrott och hälsa. Särskild behörighet har även den som inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Övergångsregler

Även den som har en utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning som motsvarar behörighetskraven enligt föregående stycke ska vara behörig.¹⁷

2.3 Förmåga i övrigt att tillgodogöra sig utbildningen

Bedömningen av om sökanden har sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen ska göras utifrån sökandens utbildning och annan tidigare verksamhet samt de uppsatser och andra självständiga arbeten av vetenskaplig karaktär som sökanden har gett in (jämför bedömningsgrunder enligt universitetets urvalsföreskrifter nedan).

3 Urval mellan sökande

Urval ska göras med hänsyn till de sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Universitetet bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.¹⁸

Bedömningsgrunder vid urval¹⁹

Bedömningsgrunderna A - B syftar till att möjliggöra en prövning av sökandens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bör därför vara relevanta för sökandens möjlighet att senare uppnå målen med utbildningen. Målen beskrivs i bilaga 1 till denna allmänna studieplan.

¹⁷ P 10 övergångsbestämmelser till SFS 2006:1053

¹⁸ 7 kap. 41 § HF

¹⁹ Lokala föreskrifter om urval till utbildning på forskarnivå m.m.

A Utbildning och annan tidigare verksamhet – formella meriter

Bedömningen grundar sig på ingivna intyg och betyg samt examensbevis och/eller kursbevis.

Meriterande är utbildning och erfarenhet som bidrar till att sökanden framgångsrikt ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i det sökta ämnet.

- Utbildning

Särskild vikt läggs vid utbildningens omfattning, djup och betyg inom området för det sökta ämnet, särskilt betyg på självständiga skriftliga arbeten.

Stor vikt läggs även vid utbildningens omfattning, djup och betyg inom andra områden av stor relevans för det sökta ämnet.

- Annan tidigare verksamhet

Särskild vikt läggs vid längre och självständig yrkesverksamhet av stor relevans för det sökta ämnet.

B Skicklighet – visad kunskap, färdighet och förmåga

Bedömningen grundar sig på en värdering av sökandens ingivna uppsatser och andra självständiga skriftliga arbeten av vetenskaplig karaktär samt en kortfattad intressebeskrivning. För de sökande som därvid bedöms vara mest meriterade tillkommer vid behov intervju och referenstagning.

Meriterande är att sökanden kan visa prov på sådan kunskap, färdighet och förmåga som bidrar till att sökanden framgångsrikt ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i det sökta ämnet. Exempel på detta är

- god teoretisk, analytisk och metodologisk kunskap,
- god förmåga att skriftligt och muntligt diskutera frågeställningar och slutsatser,
- intellektuell självständighet och
- god förmåga att genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar.

Särskild vikt läggs vid sökandens förmåga att

- identifiera och formulera realistiska och fruktbara forskningsfrågor
- integrera kunskaper och erfarenheter och applicera dem på sätt och i sammanhang där de inte tidigare har använts samt
- föra en dialog präglad av såväl självständighet som samarbetsförmåga.

C Sammanvägning av meriter

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (7 kap. 41 § HF).

Vid sammanvägning av bedömningsgrunderna A och B läggs störst vikt vid bedömningsgrunden B Skicklighet.

D Jämställdhet

Vid likvärdiga meriter efter sammanvägningen enligt ovan ges företräde till sökande från underrepresenterat kön bland doktoranderna i ämnet.²⁰ Med underrepresenterat kön avses här att andelen kvinnliga eller manliga doktorander inom ämnet understiger 40 procent.

²⁰ 1 kap. 5 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) m.fl. bestämmelser